



■ Ἀπὸ τὸ Ἁγιολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ρωσίᾳ

## Ὁ ἐν Ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Δημήτριος Μητροπολίτης Ροστοβίας\*

Μνήμη: 28ῆ Ὀκτωβρίου

**Ο** **ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ** Πατὴρ ἡμῶν Δημήτριος, βλαστὸς οἰκογενείας Κοζάκων, γεννήθηκε τὸ 1651 στὸ Μακάροβο, σαράντα χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ Κίεβο.

Στὸ ἅγιο Βάπτισμα ἔλαβε τὸ ὄνομα Δανιήλ. Ὁ πατέρας του, Σάββας Τουπτάλα, ἦταν στρατιωτικὸς καὶ ἀπουσίαζε συχνά· ἔτσι, τὴν μόρφωσι τοῦ παιδιοῦ ἀνέλαβε κυρίως ἡ μητέρα του, ἡ ὁποία τοῦ ἐνεφύτευσε τὰ σπέρματα τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν.

Σὲ ἡλικία ἑνδεκα ἐτῶν, ὁ Δανιήλ εἰσῆλθε στὴν νεοπαγῆ Ἱερατικὴ Σχολὴ τοῦ Κιέβου, τῆς ὁποίας ὁ Σχολάρχης Ἰωαννίκιος Γολιατόφσκυ ἦταν λαμπρὸς ἱεροκήρυξ καὶ ἔνθερμος ὑπέρμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Χάρις στὸν Ἰωαννίκιο, ὁ μελλοντικὸς Ἱεράρχης ἀξιώθηκε νὰ ἀναπτύξη τὸ ἀξιοθαύμαστο χάρισμά του νὰ ἐξηγῇ τὶς Ἁγίες Γραφές· ἐπίσης, εὐαίσθητοποιήθηκε στὴν ἀνάγκη διδασχῆς τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.



Μερικὰ χρόνια ἀργότερα, ὅταν ἦταν δεκαεπτὰ ἐτῶν, τὸ 1668, εἰσηλθε στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, ὅπου τὴν 9ην Ἰουλίου ἔλαβε στὴν μοναχικὴ του κουρὰ τὸ ὄνομα Δημήτριος, πρὸς τιμὴν τοῦ Θεσσαλονικέως Μεγαλομάρτυρος.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διακονήματα τῆς Μονῆς, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦσε μὲ ὑποδειγματικὴ ὑπακοή, ὁ νέος διεκρίθη γιὰ τὴν ἀσκητικὴ του ζωὴ, τὴν πραότητα καὶ τὴν ταπείνωσι, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἐθαυμάζετο ὑπὸ τῶν Γερόντων, ἐπὶ πλεον δὲ κατῶρθωσε νὰ ὀλοκληρῶσῃ τὶς σπουδὲς του καὶ νὰ ἀρχίσῃ τὸ συγγραφικὸ του ἔργο.

Ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος τὴν 23η Μαΐου 1675 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λαζάρου Μπαράνοβιτς τοῦ Τσερνιγκῶφ καὶ τὸ 1677 διωρίσθηκε ὑπ' αὐτοῦ Ἱεροκήρυξ στὴν ἔδρα του.

Ἐν συνεχείᾳ, ἀνέλαβε καθήκοντα διοικήσεως διαφόρων Ἱερῶν Μονῶν, παρὰ τὴν θέλησί του, ἐφ' ὅσον μοναδικὴ του ἐπιθυμία ἦταν νὰ ζῆ στὴν ἄσκησι καὶ τὴν ἡσυχία.

Δύο φορές ἐπιχείρησε νὰ παραιτηθῆ, ἀλλὰ τὸ ἐγχείρημα ἀπέτυχε καὶ οἱ φίλοι του, μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ μετέπειτα Ἅγιος Θεοδόσιος τοῦ Τσερνιγκῶφ, κατῶρθωσαν τελικὰ νὰ τὸν ἀποτρέψουν.

\* \* \*

**ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ** τῶν εἰσβολῶν Τατάρων, Λιθουανῶν καὶ Πολωνῶν, πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα, ὅπως οἱ Βίοι τῶν Ἁγίων, εἶχαν καταστραφῆ.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βαρλαὰμ τῆς Ἱερᾶς Λαύρας τῶν Σπηλαίων τοῦ Κιέβου ἀναζητοῦσε ἓνα πρόσωπο ἰκανὸ νὰ ἀναλάβῃ τὸ τεράστιο ἔργο τῆς συλλογῆς, ἐπιμελείας καὶ ἐκδόσεως τοῦ ἀγιολογικοῦ ὑλικοῦ. Τότε, ἐστράφη στὸν Δημήτριο, ξακουστὸν ἤδη ὡς συγγραφέα ψυχωφελῶν ἔργων.

Δέος κατέλαβε τὸν ταπεινόφρονα Ἀσκητὴ ἐνώπιον τοῦ βάρους τοῦ ἐγχειρήματος καὶ προσεπάθησε νὰ ἀποποιηθῆ τὴν μεγάλη αὐτὴ εὐθύνη. Φοβούμενος ὅμως μήπως ὑποπέσει στὸ σφάλμα τῆς παρακοῆς καὶ γνωρίζοντας τὶς ἀδήριτες ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας, ὑπετάγη τελικὰ στὸ πιεστικὸ αἶτημα τῶν ἀνωτέρων του καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἱερὰ Λαύρα τοῦ Κιέβου.

Ἐπὶ μίαν εἰκοσαετία, 1684-1705, ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἀφιέρωσε ὅλες τὶς δυνάμεις του στὸ ἱερὸ αὐτὸ ἔργο. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς

προσευχῆς στὸν Ναὸ καὶ κατὰ μόνας, ἀφιέρωνε τὸν ὑπόλοιπο χρό-  
νο στὴν σύνταξι τῶν Βίων τῶν Ἁγίων.

Ζοῦσε μὲ τοὺς Ἁγίους, ἐβίωνε τὸν Βίο τους, ὑπέφερε μαζί τους  
τὰ βασανιστήριά τους καὶ μελετοῦσε ὡς τὴν παραμικρὴ λεπτομέρει-  
α ὅλα τὰ σχετικὰ τεκμήρια.

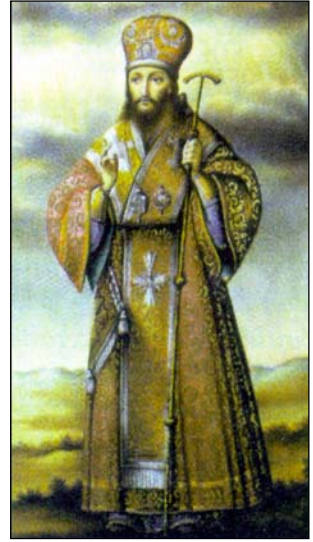
Εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς ἀγάπης του αὐτῆς πρὸς τοὺς Ἁγίους, ὁ Θεὸς  
τοῦ ἐχάριζε συχνὰ ὀράματα. Ἔτσι, τὴν 10ῃ Αὐγούστου 1685, εἶδε σὲ  
ἐνύπνιο τὴν Ἁγία Μεγαλομάρτυρα Βαρβάρα, τὴν ὁποία ἰδιαίτερος  
εὐλαβεῖτο. Τῆς ἐζήτησε νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ στὸν Κύριο, ἀλλὰ  
ἡ Ἁγία ἦταν διστακτικὴ καὶ τοῦ εἶπε: «Δὲν ξέρω... Θὰ προσευχηθῶ  
ἢ ὄχι... Σὺ προσεύχεσαι μὲ τρόπο ρωμαιοκαθολικό...». Βλέπουσα ὁ-  
μως τὴν ταραχὴ του, ἡ Ἁγία Βαρβάρα ἐμειδίασε, τὸν καθησύχασε  
καὶ τὸν ἐπαρηγόρησε. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐρμήνευσε τὴν ἐπίπληξι  
αὐτῆ τῆς Ἁγίας, διότι εἶχε συνήθεια, ὅπως καὶ οἱ Παπικοί, νὰ μὴ  
προσεύχεται ἀδιαλείπτως καὶ ἐκτενῶς.

Τὴν 10ῃ Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, παρουσιάσθηκε στὸν Δημήτριο  
ὁ Ἅγιος Μάρτυς Ὁρέστης, τοῦ ὁποίου τὸν Βίο εἶχε συντάξει ἐκείνη  
ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα, καὶ τοῦ εἶπε: «Ὑπέφερα περισσότερες βασά-  
νους γιὰ τὸν Χριστὸ ἀπὸ ὅσες μνημονεύεις». Τότε, τοῦ ἔδειξε μία  
βαθεῖα πληγὴ στὴν ἀριστερά του πλευρά, λέγων: «Ἰδού, διὰ σιδή-  
ρου ἐγένετο τοῦτο». Κατόπιν, ἄπλωσε τὸν δεξιὸ του βραχίονα καὶ  
τοῦ ἔδειξε τὶς φλέβες, οἱ ὁποῖες εἶχαν κατακοπῆ στὸ ὕψος τοῦ  
ἀγκῶνος, συμπληρώνων: «Νά, αὐτὲς κατεκόπησαν». Ἔστερα, τοῦ  
ἔδειξε ἀνάλογες πληγὲς στὸν ἀριστερὸ βραχίονα, ἐπαναλαμβάνων  
τὰ ἴδια λόγια, μετὰ δὲ τοῦ ἔδειξε τὶς πληγὲς στὰ γόνατα, λέγων:  
«Ταῦτα ἀπεκόπησαν». Ἐν συνεχείᾳ, ἐστάθη ὄρθιος καὶ καταλήγων,  
τοῦ εἶπε: «Βλέπεις, λοιπόν, ὅτι ὑπέστην περισσότερα μαρτύρια ὁ-  
σων μνημονεύεις!». Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἐσκέφθη,  
ὅτι ἦταν ὁ Ἅγιος Ὁρέστης τῶν Ἁγίων Πέντε Μαρτύρων, τῶν ὁποί-  
ων ἡ μνήμη τιμᾶται τὴν 13ῃ Δεκεμβρίου, ὁ δὲ Μάρτυς ἀπάντησε  
στὸν λογισμό του: «Δὲν εἶμαι ὁ Ὁρέστης τῶν Ἁγίων Πέντε Μαρτύ-  
ρων, ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τιμᾶται σήμερα καὶ τοῦ ὁποίου τὸν Βίο  
μόλις συντάξαες».

\* \* \*

**ΚΑΤΑ** τὸ ἔτος 1701, σὲ ἡλικία 50 ἐτῶν, ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐξελέγη  
Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Σιβηρίας καὶ Τομπόσκ καὶ ἐχειροτονήθη

στην Μόσχα. Λόγω τῆς εὐθραύστου ὑγείας του καὶ τῆς θεοφιλοῦς ἐπιθυμίας του νὰ συνεχίση καὶ ὀλοκληρώσῃ τὴν συγγραφή τῶν Βίων τῶν Ἁγίων, ἐστενοχωρήθη καὶ ἠσθένησε βαρέως. Τότε, τὸν ἐπεσκέφθη ὁ Τσάρος Πέτρος Α΄ καὶ τοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ διορισθῇ σὲ πλησιέστερη Ἐπισκοπή. Πράγματι, τοῦ ἀνετέθη ἡ Μητρόπολις Ροστοβίας καὶ Ἰαροσλαβίας τὸ 1702, ὅπου σὲ ὄραμα ἐπληροφορήθη ὅτι ἐκεῖ θὰ ἐκμετρήσῃ τὸ ζῆν. Ἐπέλεξε ἓνα τόπο γιὰ τὸ μνήμα του στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Ἰακώβου καὶ ἀνεφώνησε: «Ἰδοῦ, ἡ ἀνάπαυσίς μου, ὧδε κατοικήσω εἰς αἰῶνα αἰώνων».



Τὸ 1705 ὠλοκλήρωσε τὴν σύνταξι τοῦ μνημειώδους ἔργου του Βίοι Ἁγίων (Τσέτι-μηνεῖ), τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὴν καρδιὰ τοῦ ὀγκώδους γραπτοῦ ἔργου του.

«Διὰ νὰ συντάξῃ τὰ “Τσέτι-μηνεῖ” ἐχρησιμοποίησε τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Μακαρίου († 1564), [τὰ βυζαντινὰ Μηνολόγια, ἰδίως τοῦ Ἁγίου Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, ὡς καὶ τὰς Χρονογραφίας], ἀλλὰ καὶ δυτικὰς συλλογὰς... Ἐὰν τὸ ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον τῆς συνθέσεως τοῦ Δημητρίου δὲν εἶναι πολὺ ὑψηλόν, ἡ γλῶσσα του εἶναι εὐκόλως ἀφομοιώσιμος. Οὕτω τὰ “Τσέτι-μηνεῖ” ἐγνώρισαν μεγάλην κυκλοφορίαν εἰς Ρωσίαν, ὡς μαρτυροῦν αἱ πολλοὶ ἐπανεκδόσεις, καὶ διεδραμάτισαν σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν ρωσικὴν εὐλάβειαν».

\* \* \*

**ΕΦ΄ ΕΞΗΣ**, ἀφιερώθηκε στὴν μέριμνα γιὰ τὸ πνευματικὸ του ποίμνιο. Ἀγωνίσθηκε σκληρὰ γιὰ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸν θρησκευτικὸ βίον καὶ τὰ ἤθη τῶν συγχρόνων του, τὰ ὁποῖα εὔρε σὲ πολὺ δυσάρεστη κατάστασι.

Συνέταξε πολλὰ ψυχωφελῆ ἔργα καὶ ἴδρυσε τὸ 1702, στὸ Ροστώβ, μία Ἱερατικὴ Σχολὴ γιὰ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἱερέων, στὴν προσπάθειά του νὰ ἐξυψώσῃ τὸ διανοητικὸ, πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ἐπίπεδο τοῦ Κλήρου· ἀνέλαβε ὁ ἴδιος μεγάλο μέρος τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ δυστυχῶς, λόγω τῶν ἐλλιπῶν οἰκονομικῶν μέσων, ἡ Σχολὴ ἔκλεισε τὸ 1706.

Ἡ μεγάλες ὑλικές δυσκολίες τῆς Μητροπόλεως ὠφείλοντο οὐσιαστικῶς στὴν κυβερνητικὴ πολιτικὴ, ἡ ὁποία ἐπεδίωκε νὰ περιορίσῃ τὶς οικονομικὲς δυνατότητες τῆς Ἐκκλησίας.

Συνέγραψε ἐπίσης πολλὰ ἔργα γιὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς σχισματικὸς Παλαιοπίστους στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ἀποδεικνύων εἰς αὐτοὺς, ὅτι τὸ πνεῦμα καὶ τὸ βαθύτερο νόημα τῆς Παραδόσεως εἶναι σημαντικώτερα ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς τυπικὲς λεπτομέρειες· ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολυάριθμα σχετικὰ κηρύγματα του, συνέγραψε ἓνα ἰδικὸ ἔργο, ἀφιερωμένο στὴν κριτικὴ τῆς διδασκαλίας τῶν Σχισματικῶν: «*Ἐρευναι περὶ τῆς Πίστεως τοῦ Μπρὺνσκ (περιοχῆς, ὅπου ἔζων πολυάριθμοι Παλαιόπιστοι)*» (1709).

Παρὰ τὶς συχνὲς ἀσθένειες, ἀκολουθοῦσε αὐστηρὸ κανόνα στὴν ζωὴ του καὶ ποτὲ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν ἀδιάλειπτη προσευχή.

Μέσω τῆς ὑποδειγματικῆς του βιοτῆς, ἐδίδασκε στὸ ποίμνιό του τὴν ἀγάπη τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς, καθὼς καὶ τὴν συμπόνια καὶ φιλευσπλαγχνία πρὸς ὅλους, δικαίους καὶ ἁμαρτωλούς.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος προεῖδε τὴν ἐκδημία του τρεῖς ἡμέρες ἐνωρίτερα. Ἀφοῦ μὲ ἐδαφιαία μετάνοια ἐζήτησε ἀπὸ τοὺς Κληρικοὺς καὶ τοὺς ψάλτες νὰ τὸν συγχωρήσουν, περιορίσθηκε στὸ κελλί του μὲ διάπυρη τὴν προσευχὴ στὰ χεῖλη. Τὴν ἐπομένη, τὸ πρωῖ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1709, εὐρέθη σὲ στάσι γονυκλισίας νὰ ἔχη παραδώσει τὸ πνεῦμα του στὸν Κύριο.

Τὰ ἱερὰ Λείψανα τοῦ Ἁγίου εὐρέθησαν ἄφθορα κατὰ τὸ ἔτος 1752 καὶ ἐπετέλεσαν πλεῖστες ἰάσεις.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία προέβη στὴν ἐπίσημη ἀναγνώρισί του πολὺ σύντομα, τὸ 1757.



---

(\*) Πηγές:

1. **Архиепископъ Сергій (Спасскій),** *Полный Мѣсяцесловъ Востока*, т. I, стр. 270-275, Владимиръ 1901 г., Москва 1997 г.

2. **Е. Поселянинъ,** *Русская Церковь и русскіе подвижники 18-го вѣка*, стр. 35-53, СПб 1905 г.

3. **Вλαδιμήρου Βοντώφ,** «*Δημήτριος, Μητροπολίτης Ροστώφ καὶ Ἱεροσλάβλ*», λῆμμα εἰς ΘНΕ, т. 4, στλ. 1066-1068, Ἀθῆναι 1964.

4. **Монахиня Таисія,** *Житія русскихъ Святыхъ, 100 лѣтъ русской свято-сти*, II, стр. 171-175, Jordanville, NY, USA 1983 г.

5. **Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,** ὑπὸ Ἱερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, т. Β', Ὀκτώβριος, σελ. 322-325, ἐκδόσεις «Ἰνδικτος», Ἀθῆναι 2004.